

Esej

Obtožujem!

Marina Gržinić

Znanstvenoraziskovalni center

Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Slovenija

marina.grzinic@zrc-sazu.si

 © 2025 Marina Gržinić

»J'accuse ...!« Émila Zolaja je bil objavljen 13. januarja 1898 na prvi strani francoskega časopisa *LAurore* (Zola 1898). V tem odprtem pismu francoskemu predsedniku Félixu Fauru je Zola neposredno obtožil francosko vojsko, sodstvo in vlado, da so krivo obsodili kapitana Alfreda Dreyfusa, judovskega častnika, ki so ga lažno obtožili veleizdaje, ter da so prikrili dokaze in s tem vzdrževali antisemitsko krivico. Zola je natančno naštel odgovorne – generalski vrh, sodišča, vlado in tisk – ter z nepopustljivim, nujno moralnim tonom zahteval resnico in odgovornost. Objavo je spremljalo nacionalno razburjenje, Zola je bil obtožen klevete in začasno odšel v izgnanstvo v Anglijo, a je razprava, ki jo je sprožil, končno prispevala k Dreyfusovi oprostitvi leta 1906.

Zola je »J'accuse ...!« napisal v obrambo krivo obsojenega človeka, da bi razkril antisemitski mehanizem države. Danes ga moramo napisati v obrambo ljudstva, obsojenega na iztrebljenje, da bi razkrili nekropolitični mehanizem imperija. Vprašanja so večja, tišina bolj oglušujoča, sokrivda globalnejša. Obtožiti ni dovolj, a je začetek. Obtožiti pomeni zavrniti nevtralnost, retoriko, ki ohranja genocid. Obtožiti pomeni stati z Gazo, z vsemi, ki se upirajo nekrokapitalizmu, z vsemi, ki si zamišljajo in prakticirajo alternative skrbi, solidarnosti in življenja.

Obtožujem, ker smo glede genocida v Gazi vsi družbeno inertna gmota teles. A obtožiti pomeni zahtevati življenje, vztrajati, da se mora genocid ustaviti, vztrajati, da nekrocén ni neizogiben. Drug svet je mogoč in se začne z zavrnitvijo – s pogumom, da imenujemo, obtožimo, zahtevamo pravičnost.

Trenutni konflikt v Gazi se je dolgo razvijal v tisto, kar številni raziskovalci in aktivisti opisujejo kot genocid (Butler 2023; Goodman 2025). Pojem »genocid« se uporablja za opis sistematičnega in namernega iztrebljenja določene skupine (Olusoga 2023). V Gazi kombinacija vojaške agresije, blokade in razseljevanja povzroča množično smrt in trpljenje

Palestincev. Judith Butler (2012, 34–36) to označuje kot obliko »počasne smrti«, kjer so življenjske razmere tako degradirane, da je preživetje vse težje.

Ključen za razumevanje tega zločina je proces rasizacije Palestincev – proces, ki jih dehumanizira in njihova življenja dela za potrošna. Judith Butler (2012, 112–115) je bistveno prispevala k razlagi, kako ta rasizacija deluje v okviru izraelskega državnega nasilja in ameriške sokrivde. Rasizacija Palestincev je osrednji mehanizem, preko katerega se omogoča genocid v Gazi. S tem ko Palestince in Palestinke konstruira kot nekaj manj človeške, mednarodna skupnost – še posebej ZDA – opravičuje njihovo trpljenje ter jim odreka priznanje in pravice, ki jim pripadajo. Njena kritična analiza ponuja okvir za razumevanje tega procesa in predlaga poti za odpor. Nujno je, da upoštevamo njen poziv k priznanju človeškosti Palestincev in k boju za pravično ter enakopravno rešitev konflikta.

Rasizacija pomeni družbene in politične procese, skozi katere se določene skupine konstruirajo kot rasno različne in manjvredne (Karera 2019, 35). Ta proces vključuje pripisovanje negativnih lastnosti tem skupinam, kar pogosto vodi v njihovo marginalizacijo in izključitev iz kategorije človeškega. V primeru Palestincev in Palestink je ta rasizacija očitna v njihovem prikazovanju kot teroristov, varnostnih groženj in ovir za katero koli obliko miru. Rasizacija Palestincev je posebej utrjena v zahodnem diskurzu, kjer dobi svojo udobno umestitev. Mesta padajo, bolnišnice so bombardirane, otroci zakopani pod ruševinami, jezik »konflikta« pa še naprej zakriva realnost iztrebljanja. ZDA so že šestič uporabile veto, da bi preprečile novo resolucijo OZN za ustavitev genocida. Kaj je to drugega kot polna sokrivda imperija pri vzdrževanju logike smrti, nekrokapitalistične kalkulacije, ki odloča, kdo sme živeti in kdo je obsojen na smrt?

Ta genocid ni izoliran dogodek; je vrhunec stoletij razlastitve, kolonizacije in rasnega kapitalizma (Olusoga 2023). Stojim na stališču, da so alternativni ekonomski modeli, kot so odrast in skupnostne ekonomije, nujni za oblikovanje pravičnejših in trajnostnih družb. A kaj lahko pomeni »trajnost«, ko je življenje samo izbrisano, ko je možnost skrbi zanižana? Želim nas spomniti, da dobrobit ni individualna lastnina ali osebni dodatek, temveč kolektivni boj, globoko vpet v strukture izkoriščanja, kolonialne dediščine in systemskega nasilja. Govoriti o dobrem življenju, medtem ko Gaza gori, pomeni razkriti hinavščino globalnega reda, ki šteje za vredna zgolj nekatera življenja, druga pa za odvržena.

In vendar ta hinavščina ni nova. *The Guardian* se je simbolno opravičil za povezave svojih ustanoviteljev s transatlantsko trgovino s sužnji (Olu-

soga 2023). A geste ne razgrajujejo struktur; besede ne povrnejo stoletij nasilja. Kot je odločno pokazal David Olusoga (2023), je bila britanska dolgotrajna sokrivda pri suženjstvu in kolonialnih ekonomijah zakrita z lastnimi miti: zgodbo o abolicionizmu, glorifikacijo industrijske revolucije, kot da je nastala izključno iz lastne, domače »invencije«, ter odklanjanjem priznanja, da so surovine, bogastvo in kapital izvirali iz brutalnega izkoriščanja koloniziranega dela in zemlje. Zanikati to zgodovino pomeni nadaljevati jo. Gaza danes temelji na istem zanikanju, isti strukturi razlastitve, ki jo je imperij vedno znova dovoljeval in uveljavljal.

Oriol Batalla (2020) je temu obdobju dal ime: nekrocén. Ne antropocen, ki napačno univerzalizira človeštvo kot vrsto, odgovorno za okoljsko uničenje, temveč nekrocén – doba smrti, izumrtja in nekrokapitalizma. V tem okviru Gaza ni anomalija, temveč paradigmatičen primer nekrokapitalistične logike. Zeleni kapitalizem, trdi Oriol Batalla, je zgolj nadaljevanje neoliberalizma, nesposoben obravnavati neenakost, izkoriščanje in izumrtje, ki definirajo našo sedanost. Govoriti o »trajnostnem razvoju«, medtem ko se mesta rušijo, medtem ko bombe, financirane in opravičene z globalnimi trgi, padajo na najranljivejše, je obsceno. Gaza je nekrocén v koncentrirani obliki: redukcija ljudi na ruševine, upravljanje življenja kot odpadka, vpis smrti v samo delovanje globalnega kapitala.

Obtožujem tiste, ki bi univerzalizirali dobrobit, ki bi šli »onkraj rasizacije«, kot nas je opozorila Zakiyyah Iman Jackson (2015). Takšne univerzalizacije brišejo specifičnost rasnega nasilja in osrednjo vlogo »črnsosti« kot prizorišča, na katerem je strukturirano nasilje modernosti. Zakiyyah Iman Jackson poudarja, da evrocentrični transcendentalizem še vedno ohranja zgodovinsko in trajno distributivno razporeditev rase, torej načine, kako so rasne kategorije zgodovinsko razporejale dostop do človeškosti, pravic, zaščite, svobode, materialnih pogojev, znanja in epistemološkega statusa. Ta razporeditev ni preteklost, temveč še vedno deluje kot struktura, vpisana v institucije, ekonomijo, pravo, kulturo, meje in vzorce nasilja. Rasa tako ni zgolj identiteta, temveč mehanizem organiziranja sveta, ki določa, kdo lahko šteje kot polno »človeški«, kdo je postavljen kot manj človeški ali nečloveški in kdo je izpostavljen razlastitvi, izkoriščanju ali izbrisu (recimo *izbrisani* v Sloveniji).

Zakiyyah Iman Jackson nas spominja, da so poskusi definiranja dobrega življenja kot univerzalne kategorije nič drugega kot poskusi bega pred rasizacijo, poskusi, da bi se zakrila temeljna dejstva, da je t. i. človek konstruiran v opoziciji do črnca, koloniziranega, rasiziranega. V Gazi ponovno vidimo to zavrnitev: Palestincem se odreka človeškost, predsta-

vljeni so kot grožnje, kot teroristi, kot kolateralna škoda. Njihovih dobrobiti si ni mogoče zamisliti, ker jim je vstop v kategorijo človeškega onemogočen.

Axelle Karera (2019, 50) je razkrila neuspehe etike antropocena, ki se predstavlja kot moralni okvir za skrb za planet, a sistematično zanika rase antagonizme. Te etike govorijo o Zemlji, vrsti, podnebjju, a se nočejo soočiti s kolonialnimi zgodovinami in z rasnimi hierarhijami, ki so povzročile naše ekološke krize. Antropocen, trdi Axelle Karera, preprečuje ustrezna politična uokvirjanja, saj jih nadomešča z moralno filozofijo, neustrezno za soočanje z zgodovino. V Gazi retorika antropocena govori o »humanitarni krizi«, »naravni tragediji«, »razseljevanju prebivalstva«, ne da bi kdaj imenovala nekropolitični režim, ki ureja življenje in smrt preko naseljske kolonialne okupacije ter globalne sokrivde.

Čeprav sem izhajala iz Zolajevega zgodovinskega konteksta, njegov način javne obtožbe – poimensko izpostavljanje storilcev, razkrivanje institucionalne sokrivde in zahteva po pravičnosti – ostaja uporaben model tudi za današnji trenutek. V Gazi je situacija še kompleksnejša in bolj globalno prepletena: vključene so številne vlade, mednarodne institucije, mediji in politični voditelji, kar neposredno obtožbo razprši. Toda temeljno načelo ostaja enako: imenovati agente nasilja, razkriti sistemsko sokrivdo in zahtevati odgovornost (Butler 2012, 34–36).

Rasizacija, dehumanizacija in militarizacija, ki pogosto spremljajo takšne dogovore, niso le retorične strategije; njihove posledice so smrtonosne in se odražajo v družbenih neenakostih, migracijskih krizah in vojaških spopadih (Mbembe 2019). Ob tem je treba dodati še en, večplasten vidik: vpliv teh politik na oblikovanje industrijske in tehnološke suverenosti, kjer se nacionalne ekonomije prisilno prilagajajo geopolitičnim interesom velikih sil.

Povratak tekmovanja velikih sil je dramatično preoblikoval prioritete v smeri fizične proizvodnje in industrijskih zmogljivosti. Napredna gospodarstva so vse bolj vključena v to, kar bi lahko poimenovali »tekmovalna emulacija« – strateško oblikovanje industrijskih politik kot odziv na ukrepe geopolitičnih tekmecev (Baldwin 2016; Mazzucato 2018). To tekmovanje je ustvarilo multiplikativen učinek, ki se kaže v tekmi subvencij za ključne tehnologije ter v stopnjevanju obrambnih trgovinskih ukrepov, vključno z recipročnimi carinami na strateško pomembno blago, kot so električna vozila (United Nations 2023; Mathews 2022).

Nedavni obisk predsednika ZDA Donalda Trumpa v Veliki Britaniji so spremljali protesti, v katerih so protestniki izražali nasprotovanje njegovi

avtoritarni politiki in ideologiji popolne arbitrarnosti (Nagesh in Johnson 2025; Badshah in Matthew Pearce 2025). Poleg političnega odmeva je Trump med obiskom sopolodpisal tudi ključni dokument o strateškem industrijskem sodelovanju med ZDA in Veliko Britanijo, ki predvideva okrepljeno trgovinsko, tehnološko in obrambno partnerstvo. Ta dogovor, poznan kot »Trump-Stairmeier Agreement«, je instrument, ki bo pospešil tekmovalnost velikih sil na račun socialne pravičnosti, trajnosti in lokalne industrijske neodvisnosti (»Keir Starmer to Press Donald Trump Over Deal to Cut Tariffs on UK Steel Imports« 2025). Združeno kraljestvo ponazarja obrat desetletja, ki se je v kapitalistični cirkularnosti znova izkazal za nezadostnega. Britansko gospodarstvo je postalo vse bolj podrejeno financam in storitvam, medtem ko se je proizvodnja postopoma razkrojila. Zato pospešena deportacija postkolonialnih pozicij, presežek delovne sile in podpora etničnemu čiščenju v Gazi, dehumanizaciji, ki je stavila na algoritem in finančno izkoriščanje, ki sedaj potrebuje prostor, riviero v Gazi za ponovno obujanje terciarne industrije potrošništva in storitev. Grozljivo je, da se pod podplastmi varnosti kot vedno skrivajo profitni razlogi cikličnih menjav, kar kapitalizem je, industrije in finančnega sektorja, kjer eni pride do plafona, drugi potrebuje revitalizacijo ... A implementacija področja, ki se je zdelo odvečno za ponovno kapitalizacijo, je vsakič surovejša.

O tem govorijo razkritja, da se deli Gaze zamišljajo kot »obnovitveni« projekt za ustvarjanje ogromnega dobička – to je razgalil Bezael Smotrich, skrajno desničarski izraelski politik (Butler 2023; Rengel 2025). Smotrich, izraelski finančni minister skrajne desnice, je Gazo nedavno označil za »nepremičninski bonbonček« (Butler 2023), kar pomeni, da bi lahko uničenje regije izkoristili za gospodarski dobiček. Dejal je (Butler 2023): »Za to vojno smo plačali veliko denarja, zato moramo zdaj odločiti, kako bomo razdelili odstotke zemlje v Gazi. Faza rušenja je vedno prva faza urbane obnove. To smo naredili, zdaj moramo začeti graditi.«

Ta izjava poudarja nekropolitične in ekstraktivistične razsežnosti konflikta (Batalla 2020; Villalba-Eguiluz in Etxano 2017), saj razkriva, kako se nasilje v Gazi racionalizira kot priložnost za dobiček. Smotricheve pripombe (Zhang 2025) se ujemajo s prejšnjimi predlogi, kot je načrt ameriškega predsednika Donalda Trumpa, da bi Gazo spremenili v »riviero Bližnjega vzhoda«, kar bi vključevalo množično razselitev palestinskega prebivalstva. Ta izjava jasno razkrije ekonomske kalkulacije, ki stojijo za nasiljem, in pokaže, kako se genocid in razlastitev racionalizirata kot poslovna priložnost (Karera 2019, 40).

Ti dogodki poudarjajo nujnost odgovornosti in pravičnosti v soočenju s sistemskim nasiljem ter z njegovimi nekropolitičnimi in ekstraktivističnimi razsežnostmi (Jackson 2015). Tako kot je Zola obtožil generale, sodišča in tisk, je danes v kontekstu Gaze nujno obtožiti: države, ki omogočajo genocid z vetom (Butler 2023), politične voditelje, ki vojno instrumentalizirajo za dobiček (Olusoga 2023), in institucije, ki normalizirajo ali ignorirajo množično smrt (Raha 2023).

Judith Butler (2012, 150–155) je obsežno analizirala, kako rasizacija Palestincev deluje v zahodnem diskurzu. V svojih spisih trdi, da Palestincev ne obravnavajo kot polne človeške subjekte – stanje, ki ga poimenuje »ne-priznanje«. To ne-priznanje ni zgolj odsotnost priznanja, temveč aktivna konstrukcija Palestincev kot manj-od-človeka. Judith Butler opozarja, da se ob identifikaciji Palestincev s terorizmom in z barbarstvom izbriše njihov status civilistov, kar legitimizira nasilje nad njimi (str. 200–205).

Judith Butler (2023) nadalje trdi, da ta rasizacija ni zgolj stvar individualnih predsodkov, temveč je institucionalizirana skozi državne politike in medijske reprezentacije. Dejanja izraelske države v Gazi, podprta z ZDA, so predstavljena kot nujni varnostni ukrepi proti že rasiziranemu sovražniku. Takšno okvirjanje prikriva realnost okupacije in razlastitve ter ju predstavlja kot legitimni obliki samoobrambe.

S tem, ko se Palestince in Palestinke konstruira kot manj vredne ali, še natančneje, nevredne »človeka«, je mednarodna skupnost, še posebej zahodne sile, sokriva za njihovo trpljenje. Ta sokrivda se kaže v odsotnosti smiselne intervencije za zaustavitev nasilja in v nadaljnji podpori politikam, ki krizo še zaostrejujejo.

Združene države so trden zaveznik Izraela, saj mu nudijo vojaško pomoč in politično podporo (Butler 2023). To zavezništvo je utemeljeno na skupnih strateških interesih in vzdrževanju *statusa quo* na Bližnjem vzhodu. A ta podpora ZDA prav tako vpleta v rasizacijo in genocid Palestincev. S tem, ko Izrael ščitijo pred mednarodno odgovornostjo in palestinski odpor označujejo kot terorizem, ZDA ohranjajo pogoje, ki omogočajo genocid (Butler 2023).

Judith Butler (2012, 112–115) zagovarja radikalno preoblikovanje tega, kako so Palestinci dojeti in predstavljeni. Zahteva priznanje njihove človeškosti in razgradnjo struktur, ki reproducirajo njihovo zatiranje. To pomeni razgaljenje rasiziranih naracij, ki dehumanizirajo Palestince, ter zagovarjanje politik, ki uveljavljajo njihove pravice in dostojanstvo. Judith Butler prav tako poudarja pomen solidarnosti pri uporabi proti genocidu. Posameznike in skupine po svetu spodbuja, naj stojijo ob Palestincih –

ne le z besedami, temveč z dejanji, ki izzivajo sisteme moči, ki omogočajo njihovo zatiranje.

Medijske reprezentacije imajo pri rasizaciji Palestincev pomembno vlogo (Rengel 2025). S selektivnim poročanjem in pristranskimi naracijami mediji Palestince pogosto prikazujejo kot agresorje, Izraelce pa kot žrtve. Ta podoba utrjuje stereotipe in legitimira nesorazmerno uporabo sile proti Palestincem. Judith Butler (2023) poudarja pomen protipripovedi, ki humanizirajo Palestince in izzivajo dominantni diskurz.

Zolajeva obtožba je bila poziv, naj se francoski predsednik in javnost prenehata sprenevedati; bil je poziv javnosti, naj vendarle pokaže nekaj vesti. Današnja obtožba genocida v Gazi nima več javnosti, ker je ta le igrača v rokah mednarodnih sil, privatiziranih globalnih medijev, napih-njenih in zlažiranih globalnih ter lokalnih financ. Vse to omogoča neposredno nasilje in strukturno izkoriščanje.

Obtožujem, ker se glede genocida v Gazi, ki se odvija pred našimi očmi, svet vede povsem tiho. Priča smo situaciji, ko vsi pravijo, da vedo, kaj se dogaja, da je vsem vse jasno, a glas ljudstva je mlačen, politika pa mrtva črka na papirju. Ob sistematičnem uničenju palestinskega ljudstva svet ostaja neodziven, monstrozno odmaknjen. Da, obstaja opozicija, so nevladne organizacije, so protestniki na univerzah, a celoten pejsaj je razdrobljena in počena civilna družba, v splošnem pa je vse polno prazne retorike.

Obtožujem Zahod, EU, še več, Evropo pozabljenega kolonializma in še bolj pozabljenega antisemitizma, Veliko Britanijo, Nemčijo, Francijo, Italijo in pridružene države, ki so se od 70. let naprej oprale z retoriko svobode kot države blaginje, a so bile vse kolonialne sile: Nizozemsko, Švedsko, Dansko, ter stare sesute kolonialne države, ki so bile in ostale desetletja po letu 1945 v povojni oazi svobodne in demokratične Evrope blaginje, fašistične oaze Grčijo, Španijo, Portugalsko, vse zgrajene na liberalni ekstrakciji. Njihova fasada zaščite »človeškega«, človeka in njegovih pravic, se je sesula kot Potemkinova vas.

Da ne govorim o sesutih in vase obrnjenih nekdanih vzhodnih državah, ki so le karikatura civilne družbe, ki jih ne zanima, kaj se dogaja, in si, kot radi rečejo, želijo, da tudi drugi trpijo, kot smo menda trpeli mi.

Evropa v svojem belem hegemonističnem neoliberalizmu in v okviru novih azilnih politik brez sramu ter s podporo ljudstva kruto »outsourca« odvečne migrante, azilante in begunce ter tako ponavlja kolonialne prakse razseljevanja in nadzora. Ta dvoličnost spominja na zgodbo Braceross na meji med Mehiko in ZDA, ko je bilo delo dobrodošlo, a telesa, življenja

in pravice zavrtnjeni. Migrantsko telo je dobrodošlo le kot delovna roka, nikoli kot polno življenje. To je nekrokapitalizem: ekstrakcija delovne sile ob hkratnem zanikanju življenja.

In vendar obstajajo alternative. V Latinski Ameriki koncept *Buen Vivir* – dobro življenje, polno življenje – ponuja protiprimer (Gerer 2022; Villalba-Eguiluz in Etxano 2017). Kot je pokazala Alexandra Gerer, *Buen Vivir* zavrača tako neoliberalni razvoj kot socialistični developmentalizem, saj poudarja socioekološko harmonijo, avtohtono znanje in postkolonialno kritiko. Vztraja, da dobrobit ne more biti individualni dobiček, temveč kolektivno cvetenje, relacijskost in ekološko ravnovesje. C. Unai Villalba-Eguiluz in Iker Etxano sta dodatno poudarila, da se *Buen Vivir* pozicionira proti ekstraktivizmu, tako kapitalističnemu kot socialističnemu, ter namesto tega vztraja pri postrazvoju, ekosocialističnih in dekolonialnih vizijah. Od Gaze do Andov je boj enak: proti logiki, ki življenje reducira na delo, zemljo na vir in telesa na odvrgljivo materijo.

Nat Raha (2023) je zastavila ključno vprašanje: Kakšne oblike skrbi dejansko potrebujemo, da ne bi le preživeli, temveč živeli hranljiva, ustvarjalna življenja? Nat Raha poudarja, da skrb ni abstraktna, temveč materialna, umeščena v dinamike nadlegovanja, rasizma, homofobije, transFOBije, ableizma in izkoriščanja. Kdo pobira koščke, ko sistemi odpovedo? Kdo podpira, ko institucije zanikajo? V Gazi je vprašanje dobesedno: Kdo bo pobral trupla iz ruševin? Kdo bo skrbel, ko so bolnišnice bombardirane? Rahin premislek pokaže, da je treba skrb misliti na novo – kot kolektivno preživetje, kot solidarnost preko razlik, kot aktivno zagotavljanje življenja proti strukturam zapuščenosti.

Obtožujem tiste, ki govorijo o miru, a vzdržujejo vojno. Obtožujem tiste, ki govorijo o dobrem življenju, a ga zanikajo skozi politike, molk, vete. Obtožujem mednarodno skupnost sokrivde, monstroznega odmika, retorike brez dejanj. Obtožujem medije, ki zakrivajo, vlade, ki oborožujejo, korporacije, ki služijo. Obtožujem filozofe, ki univerzalizirajo človeštvo, a nočejo reflektirati strukturalnega rasizma in procesov rasizacije, ekologe, ki govorijo o Zemlji, a ignorirajo kolonializem, neoliberalce, ki razglašajo svobodo, a vsiljujejo izkoriščanje. Obtožujem, ker Gaza gori, ker se genocid nadaljuje, ker veti padajo kot bombe, ker se življenje zanika v imenu moči.

Literatura

- Badshah, Nadeem, in Matthew Pearce. 2025. »Donald Trump Lands in UK for Second State Visit As Protesters Gather in Windsor.« *The Guardian*, 17. september. <https://www.theguardian.com/us-news/2025/sep/16/donald-trump-lands-in-uk-for-second-state-visit-as-protesters-gather-in-windsor>.

- Baldwin, Richard. 2016. *The Great Convergence: Information Technology and the New Globalization*. Harvard University Press.
- Batalla, Oriol. 2020. »Green Capitalism? Politics from the Necrocene to the Eleutherocene.« *e-cadernos CES* (34). <https://doi.org/10.4000/eces.5553>.
- Butler, Judith. 2012. *Parting Ways: Jewishness and the Critique of Zionism*. Columbia University Press.
- Butler, Judith. 2023. »Palestinians are Not Being 'Regarded as People' by Israel and US.« Truthout, 31. oktober. <https://truthout.org/articles/judith-butler-palestinians-are-not-being-regarded-as-people-by-israel-and-us/>.
- Gerer, Alexandra. 2022. »The Buen Vivir as a Real Utopia? Analysing the Transformative Potential of the Ecuadorian Sociopolitical Project for the Good Living.« Magistrsko delo, Lund University Centre for Sustainability Studies.
- Goodman, Amy. 2025. »Judith Butler on Gaza Genocide, the Right's Assault on Trans People, Campus Censorship and More.« Democracy Now!, 15. september. https://www.democracynow.org/2025/9/15/judith_butler_on_gaza_genocide_the.
- Jackson, Zakiyyah Iman. 2015. »Toward an Afropessimist Feminism.« *Feminist Theory* 23 (4). <https://doi.org/10.1177/1464700121103408>.
- Karera, Axelle. 2019. »Blackness and the Pitfalls of Anthropocene Ethics.« *Critical Philosophy of Race* 7 (1): 32–56.
- »Keir Starmer to Press Donald Trump Over Deal to Cut Tariffs on UK Steel Imports.« 2025. *Financial Times*, 25. julij. <https://www.ft.com/content/d47ba19d-88fo-4aba-a9e7-5217cacc060>.
- Mathews, James A. 2022. *Global Green Shift: When Ceres Meets Gaia*. Anthem.
- Mazzucato, Mariana. 2018. *The Entrepreneurial State: Debunking Public vs. Private Sector Myths*. Penguin.
- Mbembe, Achille. 2019. *Necropolitics*. Prevedel Steven Corcoran. Duke University Press.
- Nagesh, Ashitha, in Nick Johnson 2025. »Thousands Protest Against Trump's Second UK State Visit.« BBC, 17. september. <https://www.bbc.com/news/articles/cj9zve281k30>.
- Olusoga, David. 2023. »David Olusoga on the Guardian's links to slavery: 'That reality can't be negotiated with' – video«. Video na YouTubeu, 28. marec, 7:32. https://www.youtube.com/watch?v=SfpKdKJrH_s.
- Raha, Nat. 2023. Iz pogovora v filmu *Insurgent Flows: Trans*Decolonial and Black Marxist Futures* avtoric Marine Gržinić in Tjaše Kancler.
- Rengel, Carmen. 2025. »Israel quita careta: negocia con EE.UU. repartirse Gaza, enorme riqueza inmobiliaria.« *Huffpost*, 18. september. https://www.huffingtonpost.es/global/israel-quita-careta-negocia-eeuu-repartirse-gaza-enorme-riqueza-inmobiliaria.html?utm_source=chatgpt.com.
- United Nations. 2023. *World Investment Report 2023: Investing in Sustainable Energy for All*. United Nations.
- Villalba-Eguiluz, C. Unai, in Iker Etxano. 2017. »Buen Vivir vs Development (11): The Limits of (Neo-)Extractivism.« *Ecological Economics* 138 (4). <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2017.03.010>.
- Zhang, Sharon. 2025. »Israeli Minister Smotrich Calls Gaza Real Estate Bo-

nanza amid Talks with US.« Truthout, 17. september. https://truthout.org/articles/israeli-minister-smotrich-calls-gaza-real-estate-bonanza-amid-talks-with-us/?utm_source=chatgpt.com.

Zola, Émile. 1898. »J'accuse...!« *L'Aurore*, 13. januar.